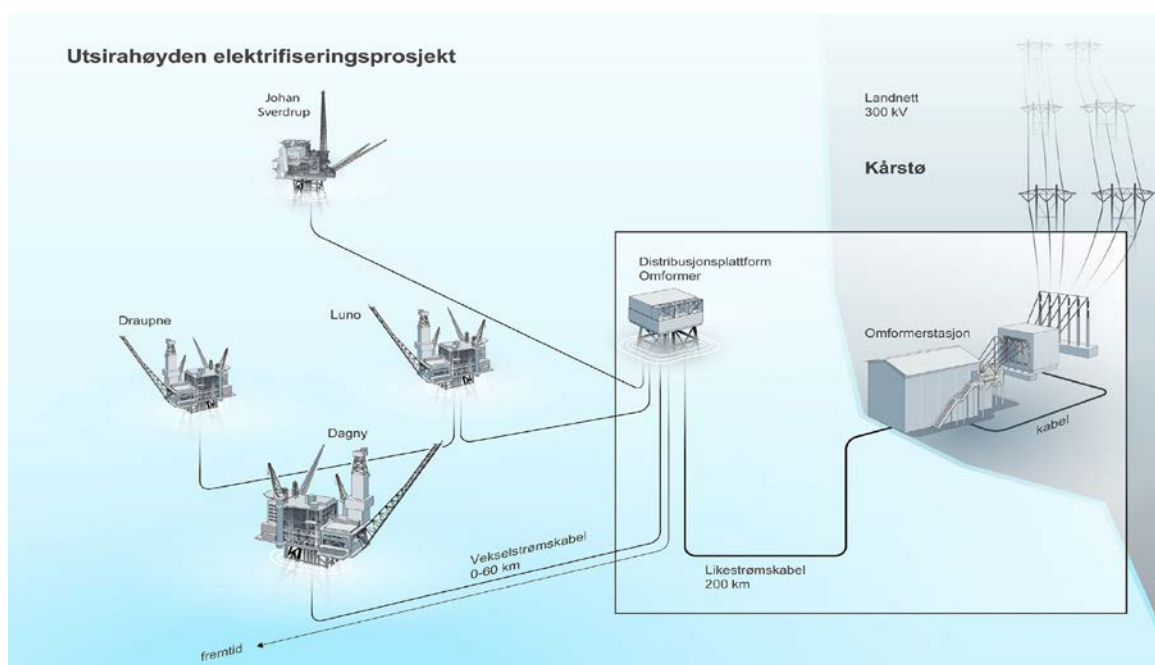

SJEKKLISTE ANLEGG OG ARBEIDSTIDSORDNINGER 2018

Illustrasjon: Equinor

Forord.....	3
Kapittel 1 Anleggsavtale	4
Kapittel 2 Samarbeidsavtaler.....	7
Kapittel 3 Utsetting av arbeid (entrepriser).....	9
Kapittel 4 Inn og utleie.....	10
Kapittel 5 Utenlandsk arbeidskraft	10
Vedlegg 1 Retningslinjer for søknader om rotasjon.....	11
Vedlegg 2 Søknad/opplysnings skjema om rotasjonsordninger iht. LOK § 9 F og AML § 10-12 (4).....	11
Vedlegg 3 LO-avtale om innarbeidings-/rotasjonsordninger iht. AML § 10-12 (4)...	11

Forord

Denne sjekklisen er blitt utarbeidet på bakgrunn av en lang rekke henvendelser om forhold knyttet til reiseoppdrag, inn- og utleie, bruk av utenlandsk arbeidskraft, innarbeidings-/rotasjonsordninger etc.

Sjekklisen gir ikke svar på alle problemstillinger som kan oppstå, men er forhåpentligvis et nyttig hjelpemiddel i de tillitsvalgtes, klubbenes og distriktenes arbeid.

Mange av problemstillingene som er grunnlag for denne sjekklisen har sitt utgangspunkt i store anlegg/oppdrag, men er også nyttig informasjon i forbindelse med mindre anlegg og prosjekt, spesielt der det er aktuelt å leie inn personell og/eller samarbeide med andre bedrifter.

Vi registrerer en stadig økende tendens til at bedrifter samarbeider på ulike måter for å gjennomføre større oppdrag. Det kan være samarbeidsavtaler, underentrepriser eller ikke minst innleie. Dette er ikke nødvendigvis en negativ utvikling, men det stiller en del nye krav til oss som tillitsvalgte. Sjekklisen er tenkt som et hjelpemiddel i denne situasjonen.

Etter hvert som vi får mer erfaringer med disse forholdene får vi også grunnlag for å gi ut mer omfattende informasjon.

Det er derfor viktig at de erfaringer de tillitsvalgte gjør seg, blir registrert.

Anleggsavtaler/prosjektavtaler bør utarbeides og benyttes i alle prosjekter der innleie og/eller samarbeid med andre bedrifter er aktuelt jf. [LOK § 17](#).

Pga. nye erfaringer, samt en rekke endringer av lov og avtaleverk er sjekklisen omarbeidet og revidert flere ganger, siste gang i august 2017. Sjekklisen er også videreutviklet som en elektronisk søkbar liste med henvisninger direkte i dokumentet, samt direkte linker til relevant avtale- og regelverk på Internett. Dersom det oppdages feil eller noen skulle ha tips til forbedringer, ta gjerne kontakt med Olje- og anleggsutvalget på e-postadresse: trond.lovstakken@elogit.no

EL og IT Forbundet, Oslo 16. august 2018
Olje- og anleggsutvalget

Karsten Bøe	Sten-Ola Ekbarck	Hilmar Artur Olsen
Ole Andreas Heitlo	Tore Sunde	Sigurd Sævareid
Leif-Egil Thorsen	Kjell Sverre Aasheim	Trond Løvstakken

Kapittel 1 Anleggsavtale

Før man starter på et anlegg/oppdrag skal det settes opp en avtale som regulerer forholdene på anlegget. Det vil selvfølgelig være en rekke andre forhold som oppstår underveis, men man bør legge mye arbeid i forkant med utarbeidelse av anleggsavtalen, for dermed å redusere omfanget av uavklarte forhold og mulige uenigheter til et minimum.

En anleggsavtale bør minimum inneholde:

- **Generelt om anlegget:**
Herunder prosjektets navn, lokalisering, arbeidsomfang, ca. antall personer, varighet og hvem som er kontaktpersoner (bedrift, verneombud og tillitsvalgte).
- **Samarbeid:**
Hvem er forhandlingsutvalg på avtalen? Myndighet og mandat.
- **Personell fra andre bedrifter:**
Innleie, samarbeidsavtaler og evt. bruk av utenlandsk arbeidskraft. Det er viktig at partene her følger retningslinjene i [LOK § 17](#).

NB: En anleggs-/prosjektavtale skal også gjelde for innleid personell jf. [LOK § 17](#).

Ved innleie fra bemanningsbyrå, så henvises det til [LOK Bilag 13](#) for lønns- og arbeidsvilkår.

Se også [Håndbok om innleie](#) som inneholder en oversikt over de sentrale lov- og avtalebestemmelser som regulerer innleie av arbeidskraft til bedriftene, inkludert "huskeliste" i forbindelse med drøftinger/forhandlinger, sjekklister og forslag til protokoller.

- **Avtaleverket**
Det er viktig å nevne hvilke avtaler som ligger til grunn for utarbeidelsen av anleggsavtalen, og hvordan evt. uenigheter skal løses.

Det vanlige er en oppstilling av relevante lover og avtaler slik som:

- ✓ Arbeidsmiljøloven
- ✓ Landsoverenskomsten for elektrofagene mellom Nelfo og EL og IT Forbundet
- ✓ Hovedavtalen mellom LO og NHO
- ✓ Lokale protokoller
- ✓ Godkjente arbeidstidsordninger

- **Arbeidstid og innarbeidings-/rotasjonsordninger**

Arbeidstid (start/slutt), samt tid for pauser skal fremgå av anleggsavtalen. Dersom det etableres en arbeidstidsordning så må også den vedlegges anleggsavtalen.

Husk at det er en klar forutsetning at arbeidet skal legges opp slik at arbeidstakerne sikres mest mulig fritid i hjemmet jf. [LOK § 9 F](#).

Retningslinjer, mal for utfylling av søknader om rotasjonsordninger, samt LOs felleskriterier for inngåelse av ulike arbeidstidsordninger, finnes på [forbundets hjemmeside](#), og er i tillegg tilgjengelig som lenker, samt i vedlegg 1-3.

- Retningslinjer
- Søknads-/ opplysnings- og arbeidsplanskjema
- Avtale om utvidet arbeidstid etter [AML § 10-12](#), fjerde ledd mellom LO-forbund som organiserer personell som har nattkvarter utenfor eget hjem, på prosjekt/oppdrag innen bygg- og anleggssektoren og på prosjekt/oppdrag tilknyttet olje- og gassrelatert utbygging.

- **Ferieavvikling og bevegelige hellig- og høytidsdager.**

Det er viktig å avtale hvordan ferieavviklingen skal foregå, samt hvordan hellig- og høytidsdager skal ivaretas i forbindelse med både arbeids- og friperioden.

Arbeid på hellig- og høytidsdager skal kompenseres, jf. [LOK](#), med 100 prosent overtidstillegg, i tillegg til ordinær lønn og helligdagsgodtgjørelse for det angitte antall timer i henhold til arbeidsplan.

Hellig- og høytidsdager i forbindelse med friperioden i arbeidsplanen skal kompenseres med 7,5 timer helligdagsgodtgjørelse.

Dersom en hellig- og/eller høytidsdag innarbeides, skal timene avspaseres på et senere tidspunkt, dvs. komme i tillegg til selve betalingen.

- **Mobilisering/demobilisering**

Det skal avtales rutiner for hvordan mobilisering og demobilisering skal foregå, hva den enkelte trenger å medbringe av personlig verneutstyr og verktøy, hvem en skal henvende seg til ved ankomst anlegget og orientering om reise, sikkerhet, rutiner og andre praktiske detaljer.

Se også: [LOK § 9 B, C og E](#).

- **Reiser til og fra anlegget**

Reiser foregår med den enkeltes hjemsted som utgangspunkt. Det er ikke anledning til å avtale lokalt, eller med den enkelte, et annet utgangspunkt for reise til/fra anlegg/prosjekt (for eksempel anlegget/bedriftens adresse/nærmeste flyplass, "hub" eller lign.) enn det bosted som bedriften har skattemessig akseptert (registrert i folkeregisteret) på ansettelsestidspunktet. Det er bedriften som skal sørge for reiseopplegget. Reiser skal foregå på virkedager, og som hovedregel i arbeidstiden, dersom ikke annet er avtalt lokalt.

Se også: [LOK § 9 E](#).

- **Betalt reisetid**

Reisetid skal betales for reiser ved oppstart og avslutning. I tillegg skal hjemreise tilpasses og betales i forbindelse med jul, påske, pinse og sommerferie. All faktisk reisetid betales med 3 A + 3 C-lønn. Reiser skal som hovedregel foregå i ordinær arbeidstid (07:00-17:00). Reiser som lokalt avtales utenfor ordinær arbeidstid i bedriften (også på søn.-, hellig- og høytidsdager) skal betales med overtidstillegg.

Se også: [LOK § 9 E](#).

Det er heller ikke her tillat for den enkelte lokalt å "avtale seg vekk fra" betalt reisetid mellom den enkeltes faktiske skattemessige bosted (registrert i folkeregisteret). Imidlertid kan de tillitsvalgte/klubben lokalt avtale at reisetid i forbindelse med jul, påske, pinse og sommerferie (ikke ved oppstart og avslutning) legges inn som plusstid i arbeidsplanen for å få innarbeidings-/rotasjonsordningen lettere til å gå opp. Olje- og anleggsutvalget anbefaler partene lokalt til å i større utstrekning benytte betalt reisetid (også evt. overtidstillegg) inn i arbeidstiden for å få etablert bedre innarbeidings-/rotasjonsordninger.

- **Betalte spisepauser**

Dersom det ikke er etablert tilfredsstillende spiserom (se [LOK § 16 pkt.3](#)), eller den enkelte ikke fritt kan forlate arbeidsplassen (for eksempel benytte spisepausen til nødvendige ærend) skal spisepauser være en del av arbeidstiden, dvs. inngå i arbeidstiden og betales med prosjektlønn.

Se også: [LOK § 3 J](#).

- **Innkvartering**

Innkvartering skal minimum være iht. retningslinjene i [LOK § 9.1](#), det vil si enkeltrom med dusj og toalett på hvert rom. Verneombud/tillitsvalgt skal ha anledning til å inspisere innkvarteringsforholdene før anleggsstart. Det må også avklares om det er full forpleining eller diett som gjelder.

- **Lønnsforhold**

Skal det jobbes produktivitet så må avtale om dette vedlegges. Ved produktivitetsarbeid skal alle (også innleide) delta i produktiviteten og dermed ha lik lønn. Skal det jobbes på 3 E-lønn eller en felles fastlønn i prosjektet, må også dette framkomme.

NB: Ved Innleie: Se også: [LOK § 17 pkt. 3](#) og [LOK Bilag 13](#).

- **Verneombud og tillitsvalgte**

Det er viktig at prosjektet har forståelse for at VO og tillitsvalgt får ta i bruk den tid som er nødvendig for å utføre det arbeidet de er valgt til å gjøre på en forsvarlig måte. VO og tillitsvalgt skal ha tilgang til telefon og PC, samt en plass å sitte med låsbart skap/skuff. Se også: *Hovedavtalen* [§ 5-12](#) og [§ 6-1](#).

- **Reguleringer**

Satser, diettgodtgjørelse, enhetspriser ol., som er knyttet opp mot avtaleverket mellom Nelfo og EL og IT Forbundet, reguleres i takt med disse.

Kapittel 2 Samarbeidsavtaler

I den senere tid har en rekke samarbeidsprosjekter blitt etablert, spesielt ved store og omfattende prosjekter/anlegg. For klubbene har dette flere virkninger, både positive og negative. Det ser ut til at de negative sidene blir mer tydelige jo større anlegget er og jo flere parter som er med.

Vi har også sett eksempler på at det har kommet inn nye samarbeidsparter under anleggets gang med andre forutsetninger enn de som opprinnelig inngikk samarbeidet.

Et eksempel på dette kan være et prosjekt hvor to bedrifter har inngått et samarbeid og skrevet anleggsavtale ut fra sine forutsetninger. Så kommer det inn en ny samarbeidspartner, hvor denne kommer utenbys fra og skal jobbe rotasjon. Dermed kommer man inn i situasjoner man ikke har tatt høyde for i anleggsavtalen, både i form av å organisere arbeidet og akkord/produktivitetsmessige hensyn.

Samarbeidsprosjekter har mange virkninger både for bedriften og de tillitsvalgte:

For bedriften:

- Minsker risiko ved deling med andre
- Kan være uklare forhandlinger

For tillitsvalgte:

- Positivt med samarbeid med andre
- Kan være uklare forhandlingsveier
- Nye parter kommer stadig inn
- Vanskelig for de tillitsvalgte å følge opp

I tillegg kan det være vanskelig å avgjøre når man har et samarbeidsprosjekt, leier inn arbeidskraft eller har satt bort arbeid som selvstendige entrepriser.

Hva er utleie av arbeidskraft og hva er entreprise?

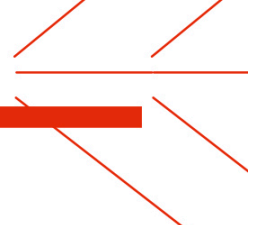
Vurderingsmoment

Entreprise	Utleie
Klart avgrenset oppdrag	Ubestemte, eller kun skisserte arbeidsoppgaver
Selvstendig ansvar for resultatet	Oppdragsgiver beholder ansvaret for det utførte arbeid
Selvstendig ledelse	Ledelse fra oppdragsgiver (over formannsnivå)
Antall arbeidstakere på oppdraget Uvedkommende for oppdragsgiver	Bestemte antall arbeidstakere til disposisjon for oppdragsgiver
Oppdragsgiver foretar ingen vurdering av den enkelte arbeidstakers Kvalifikasjoner/egnethet	Oppdragsgiver kan vise bort uegnet mannskap
Egne materialer og verktøy	Oppdragsgivers materialer og verktøy
Fast pris	Timepris eller timeavhengig pris

De tillitsvalgte kan på et tidlig tidspunkt kreve innsyn ved forhold som berører de ansattes stilling, for eksempel hvordan bedriften har tenkt å gjennomføre et prosjekt.

Dette er omhandlet i Hovedavtalen i Kap. IX [§ 9-2](#), [Kap. 3](#), samt [Kap. 9-6](#).

Videre beskriver Hovedavtalen i [§ 5-12 Særbestemmelser om bygg, anlegg og offshore](#) ved at det kan velges ulike typer tillitsvalgte, bl.a. valg av plasstillitsvalgte for oppfølging av den enkelte byggeplass/anleggsområde

De rent tariffmessige sidene ved samarbeidsprosjekter må ivaretas i anleggsavtalen ([se eget avsnitt](#)). Det er viktig at man i denne legger forutsetninger for at anlegget rent avtalemessig skal fungere.

Vår anbefaling er:

- ✓ Krev informasjon tidlig
- ✓ Kontakt de tillitsvalgte i de(n) andre bedriften(e) så tidlig som mulig
- ✓ Kontakt fagforeningen/distriktet så tidlig som mulig

Kapittel 3 Utsetting av arbeid (entrepriser)

Når det gjelder utsetting av arbeid (underentrepriser) vises det til: [LOK § 16.12](#).

Dersom bedriften ønsker å sette bort deler av arbeidet, skal det på forhånd forhandles med de bedriftstillitsvalgte, jf. [Hovedavtalen § 9-3](#).

Videre er det viktig å merke seg at tariffpartene er enig om at muligheten til å øke antallet egne faste ansettelser skal gå foran utsetting av arbeid og er dermed første prioritet. Fra forhandlingene skal det videre begrunnes hvorfor man velger å sette bort deler av arbeidet, dette fremfor å øke egen bemanning med ordinære faste ansettelser. I tillegg skal det fremgå av forhandlingsprotokollen hva som er bemanningsbehovet, omfanget og varigheten.

Bedriftens ledelse skal videre på forespørsel fra de tillitsvalgte fremlegge dokumentasjon på at arbeidstakere som er fast ansatt hos underentreprenører har ordnede lønns og arbeidsvilkår (tariffavtale), samt har bo- og arbeidsforhold i samsvar med [LOK § 9 I](#).

Kapittel 4 Inn og utleie

Før bedriften kan foreta innleie fra andre installasjonsbedrifter (også kalt produksjonsbedrifter), eller innleie fra bemanningsbyråer (vikarbyråer), skal følgende prosess og forhandlinger være gjennomført i bedriften:

1. Møte iht. [hovedavtalen § 9.3](#) og iht. [AML § 14-13](#)
2. Møte iht. [LOK § 17](#)
3. Avtale (ved innleie over 10 prosent) iht. [LOK § 17](#)
4. Eventuelt avtale iht. [§ 16.12](#) og [AML § 14-12 \(2\)](#).

For ytterlig informasjon henvises det til:

[Håndbok om innleie på Landsoverenskomsten for elektrofag sitt område.](#)

Kapittel 5 Utenlandsk arbeidskraft

Når det gjelder utenlandsk arbeidskraft må man skille mellom to kategorier:

Arbeidskraft fra EU/EØS-land

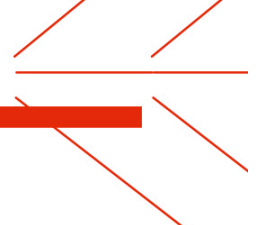
Arbeidskraft fra land utenfor EU/EØS-området

For arbeidskraft fra land utenfor EU/EØS-området gjelder bestemmelsene om arbeidstillatelse for å arbeide i Norge fortsatt. Det betyr at den enkelte arbeidstaker må skaffe seg arbeidstillatelse eller at en norsk arbeidsgiver kan søke gruppearbeidstillatelse for en gruppe arbeidstakere som man ønsker for eksempel å leie inn.

For arbeidstakere fra EU/EØS-land gjelder i hovedsak de samme regler som for norsk arbeidskraft med ett viktig unntak:

Utenlandske elektrikere må ha godkjenning av sine faglige kvalifikasjoner for å kunne arbeide selvstendig i Norge. Det er Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) som behandler slike saker. Det må søkes for hver enkelt arbeidstaker. Dette gjelder uavhengig om arbeidstakeren tar ansettelse i en norsk bedrift eller om en utenlandsk bedrift tar med egne arbeidstakere på oppdrag i Norge.

Se også «[Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr \(FEK\)](#)»

Ved innleie fra utlandet må det sørges for at det foreligger en tiltredelsesavtale til LOK, underskrevet av den utleiende bedrift og det aktuelle «søsterforbundet» i utlandet. Det er kun med en slik underskrevet tiltredelsesavtale at man er fullt ut sikret at den utenlandske bedriften har ordnede lønns- og arbeidsvilkår i henhold til [LOK § 17 pkt. 5 og 6](#).

EL og IT Forbundet har opplysninger om hvilke bedrifter i de ulike land som har slike avtaler. Kontakt derfor alltid EL og IT Forbundet før innleie fra utlandet aksepteres.

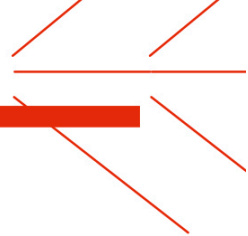
En oversikt over danske bedrifter med og uten tiltredelsesavtaler finnes på Dansk El-Forbunds hjemmeside: <https://www.def.dk/arbejde-i-norge>
EL og IT Forbundet har eller har hatt tiltredelsesavtaler med følgende land og «søsterforbund»:

- Danmark: [Dansk El-Forbund](#) (DEF)
- Sverige: [Svensk El-Forbund](#) (SEF)
- Færøyene: [Havnar Handverkerfelag](#) og [Skala Handverkerfelag](#)
- Island: [The Union of the Icelandic Electrical Workers \(RSI\)](#)
- Irland: Connect Trade Union [Technical, Engineering & Electrical Union](#) (T.E.E.U.)
- UK/ England: [Unite the UNION](#)
- Tyskland: [IG Metall](#)

Vedlegg 1 [Retningslinjer for søknader om rotasjon](#)

Vedlegg 2 [Søknad/opplysnings skjema om rotasjonsordninger iht. LOK § 9 F og AML § 10-12 \(4\)](#)

Vedlegg 3 [LO-avtale om innarbeidings-/rotasjonsordninger iht. AML § 10-12 \(4\)](#)

Olje- og anleggsutvalget 2018

ELog IT
Forbundet